

Skrædderen i tårnet

af Trine Baadsgaard

Sytten meter over havets overflade i sit særprægede tårn i Lundby holdt min oldefar til. Han sov i hængekøje under åben himmel, drak sin morgenkaffe på sin daglige havevandring og sov til middag blandt sine bier. Han var filosofisk anlagt og lidt af en særling.

Mange har måske undret sig over, hvad det er for et højt, grønt tårn, der står i baghaven ved et af husene i Lundby. Tårnet vækker nysgerrighed og med god grund. Tårnet var min oldefar skræddermester Bonums udkigstårn, som han byggede for at få lys, luft og udsigt, når han sad med sit sytøj.

Det overhovedet at få sådan en ide om at bygge et tårn, siger jo en hel del om det menneske, der fandt på det – min oldefar var da

også en særling, der på godt og ondt fortjener en nærmere granskning og omtale.

Min oldefar døde i 1974. Da var jeg 8 år gammel, så det er kun vage minder, jeg har om ham og det gamle tårn, men jeg kan tydeligt huske, hvordan jeg med bævende knæ og tilbageholdt åndedrag tog turen op ad den – i mine øjne – lettere vakkelvorne trappe, der førte op til første sal i tårnet. Belønningen for at have skudt hjertet op i halsen og bestegtet trappen var til gengæld fantastisk. Udsigten var selvfølgelig enestående: Lunkebugten, Langeland, Egebjerg Bakker, Korshavn, Drejø, Als og Ærø lå for ens fødder, men som barn er udsigten ikke det, man studser mest over. Til gengæld var turen op ad trapperne en

tidsrejse, og når jeg efter endt opstigning stod i min oldefars værksted, hvor reminiscenser fra hans aktive skrædderi lå frit fremme, var det, som om jeg pludselig befandt mig i meget gamle dage. Den store skræddersaks, kridtet og de gamle målebånd. Selv knappenålene og de gulnede mønstre så gammeldags ud, ligesom lugten var noget helt særligt – støvet, lidt gammel, men trygt. Inde i tårnet var der endnu en trappe, der førte op til 1. salen, hvor min oldefar havde kaffestue og det, der i flere avisartikler er blevet kaldt »landets mest særprægede museum«.

Når min oldefar som skræddermester tog på besøg for at passe tøj til på gårdene, kom han tit hjem med en gammel brugsting på cyklen. Alle disse ting hængte han op i loftet i skræddertårnet, og da loftet efterhånden blev fyldt op, måtte hylder og hjørner også tages i brug. Her var alle mulige – og umulige ting – og det er svært for mig at huske det hele, men her var øllejler, gamle trælåse til porte og døre, varmesten til hænder, krinolinier, en gammel støbeform til hagl, en lammerist og en gammel åreladningskniv. Her var manglebretter, navneklude, vaffeljern og hovedlin med tønderkniplinger. Folk kom langvejs fra for at se hans museum, og jeg kan huske, at turistbusser stoppede op foran huset i Lundby, og nysgerrige københavnere kom på kort visit. Nogle somme var der op til 500-600 besøgende – så mange mennesker må have minder fra det særprægede tårn.

Min oldefars bror var skræddermester, og det var grunden til, at Marius, som min oldefar hed, også blev det. Dengang han, der er født i 1889, var barn, var der ikke så meget at vælge imellem. Eller rettere, det var ens far, der bestemte. Selv ville min oldefar allerhelst være gartner. Han elskede naturen og dyrelivet – en interesse, der fulgte ham helt til hans gamle dage. Og i de mange interviews til aviser og radio, der er lavet med ham, koketterer han med, at han har hadet hver eneste time af skrædderarbejdet. Helt så slemt var det nok

ikke, men der er ingen tvivl om, at arbejdet i et indelukket rum med støvet tøj helt klart ikke var hans yndlingsbeskæftigelse. Han måtte have lys og luft, hvilket var grunden til, at han fik ideen med tårnet. Her kunne han følge fuglene, vejret og årstidernes skiften, alt imens han nød udsigten over sit elskede Tåsinge. Eller som han sagde: »Heroppe behøver jeg kun at række armen ud af vinduet, hvis jeg får lyst til et æble eller en pære«.

Historierne om ham er talrige, og han har givet interviews til mange aviser og også et radiointerview med Karl Bjarnhof hos DR. Hvor mange af hans historier, der er virkelige, kan man måske godt have sin tvivl om, nogle af dem er ifølge min mors hukommelse i hvert fald lidt overdrevne. Min mormor Lilly Larsen blev i forbindelse med sin fars 100 års dag bedt om at skrive et par ord om ham. Dem citerer jeg her: »Engang ankom et selskab for at se tårnet. De spurgte, om de kunne få kaffe«. Ja, så gerne svarede min far og ham ned for at hente kaffe og brød. Han kom tilbage med viskestykke over armen og serverede. Da de var færdige, ville de betale, men min far svarede, at det altså ikke var noget traktørsted. Det var lige min far i en nøddeskal, og gæsterne blev vist lidt flove«, husker min mormor.

Der er ingen tvivl, om at det var min oldefar, der i stor udstrækning sørgede for, at kunderne fik tøj i det hele taget og til tiden. Min oldefar var alt for social og filosofisk til at bekymre sig om deadlines. Han inviterede ofte folk på kaffe og en snak, og hvis min oldefar en sjælden gang havde bedt ham om ikke at invitere kaffegæster den dag, så glemte han alt om det.

Oldefar var også en god rimsmed, og han efterlod sig utallige små papirlapper med digte. Jeg vil slutte med et af hans eksempler.

*Hvis jeg engang blev stor nok til at være lille,
og se den lilles storhed i hans hele færd.
Da tror jeg, det er sådan jeg gerne ville
for at være livets mening mere nær.*

Trine Baadsgaard er oldebarn til Marius Bonum og er født 1966. Hun er uddannet journalist og arbejder som journalist, forfatter og kommunikationskonsulent i sit eget firma Solomedia. Begge hendes bedsteførelde på mødrene side stammer fra Tåsinge (Lundby og Bregninge).

Selv er hun opvokset på Fyn, men bor i dag nord for København. Ferierne tilbringes dog ofte på Tåsinge sammen med børnene Mathias og Mille i huset på Stenodden, som er bygget af hendes bedstefar.

Fra Hulda og Marius Bonums fotoalbum:

Min oldefars barndomshjem ses til højre i billedet. Han voksede op i Bjerreby som søn af daglejer og tækkemand Anders Rasmussen. Hans mor Maren var datter af gårdmand Niels Jensen og hustru Maren Jørgensdatter, Ny Vemmenæs, og hans mor havde giftet sig under sin stand. Han skriver i et digt følgende om sit barndomshjem:

*Alle disse barndomsår blev livets salt,
og om dem jeg ofte skrevet har og talt.
Og som tiden gik, blev gammel og grå,
bedre nu det hele jeg forstå.
Her var skønt, når alle blomster stod i flor,
vist det bedste sted for mig på denne jord.*

*Når jeg mindes duften af jasmin og hylde,
har jeg hele gadens fro idyl.
Alt er nu forandret, men min barndoms drøm
er endnu så levende, så rig og skøn,
at jeg mangan gang tilbage søger hen,
for at mindes vej og sti og ven.*

Min mormor, som ses her på skødet af min oldemor, er født i 1916 i København. Billedet er taget i 1917. Det er min oldefar med sjal. Også dengang forstod ungdommen at more sig.

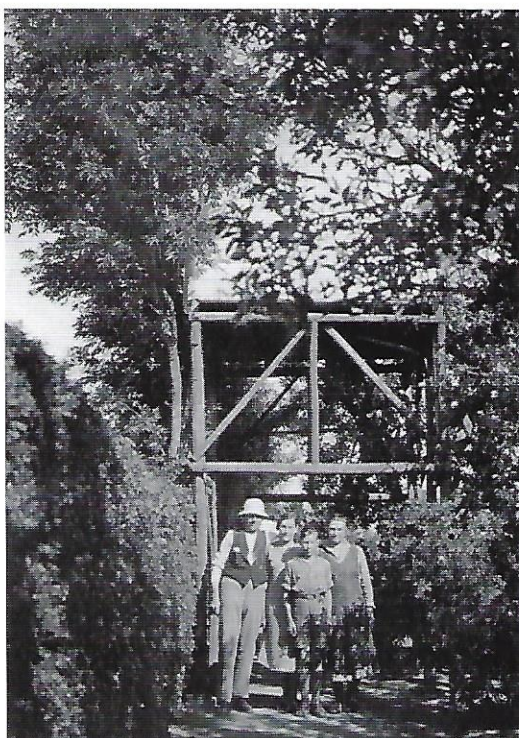
Skrædderen slog sig ned i Lundby sammen med sin kone Hulda. Billedet er taget i haven. På billedet ses fra venstre: min oldefar, min tipoldemor, hans svigermor Ane Marie Hansen, en skræddersvend, min oldemor Hulda (født Christoffersen) med den yngste søn Carl samt min mormor Lilly. Billedet er taget ca. 1919.

Allerede i begyndelsen af 1920-erne realiserede min oldefar sin drøm om at kunne se det hele lidt fra oven. Et lysthus på 3 m. høje pæle blev bygget bagest i haven. Lysthuset havde tag af ravndug samt vægge, der kunne rulles op af samme materiale. Min mormor fortæller: »Her kunne man nyde udsigten over Lunkebugten, og her blev holdt mange hyggelige sammenkomster. Af og til var der besøg af Smith fra Strammelse, som spillede på harmonika. Så blev der sunget og spillet, så det kunne høres langt omkring. Vi børn lå i sengen og hørte på. Vi måtte ikke være længe oppe dengang. Pinsemorgen startede i lysthuset ved 4-tiden om morgenen med kaffe og rundstykker, mens pinsesolen dansede«. På billedet ses min oldefar og min mormor. Billedet er taget i begyndelsen af 20-erne.

Min oldefar med vaskebræt.

Familien ved lysthusets fod ca. 1929.

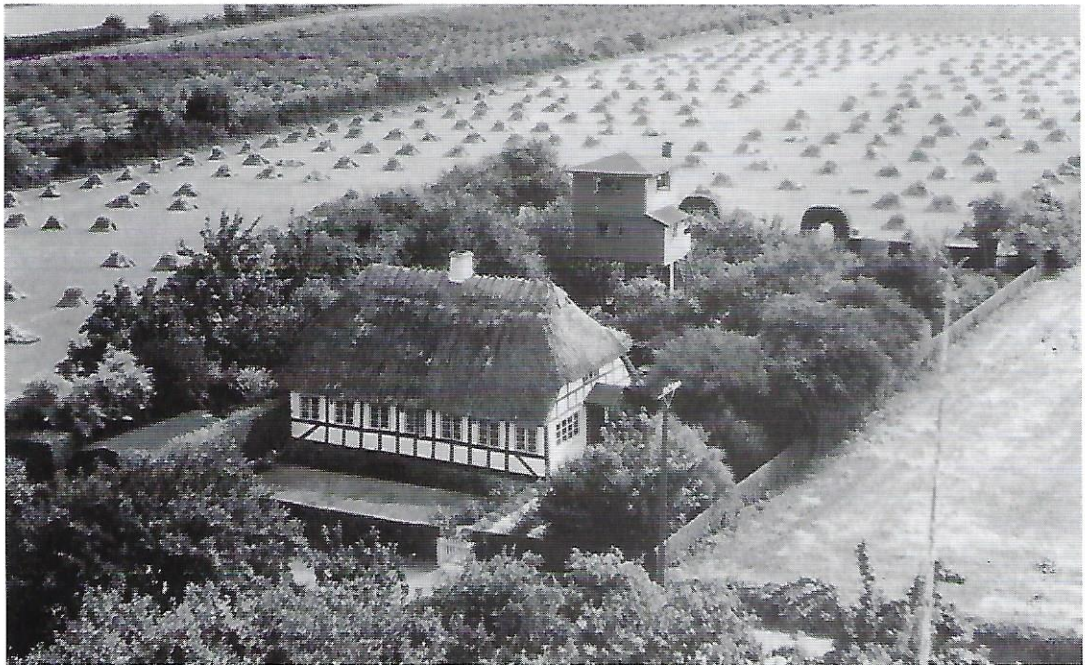
Her ses et billede af lysthuset nogle år senere. Min oldefar var lidt af en spasmager. Her ses han oppe på bordet, i skrædderstilling, med en vase med blomster i favnen og et stykke sukker i munden til stor moro for min mormor, min oldemor og 2 familiemedlemmer.

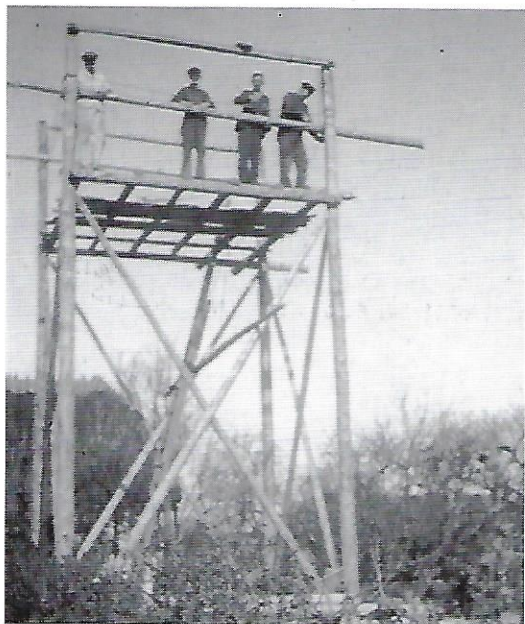
Min oldemor havde nok at se til. Hun var også uddannet syerske og arbejdede med på værkstedet. Derudover skulle hun passe husholdningen. Her er hun i gang med at vaske. Der var ikke indlagt vand i huset, så det foregik ude. Billedet er fra 1920-erne.

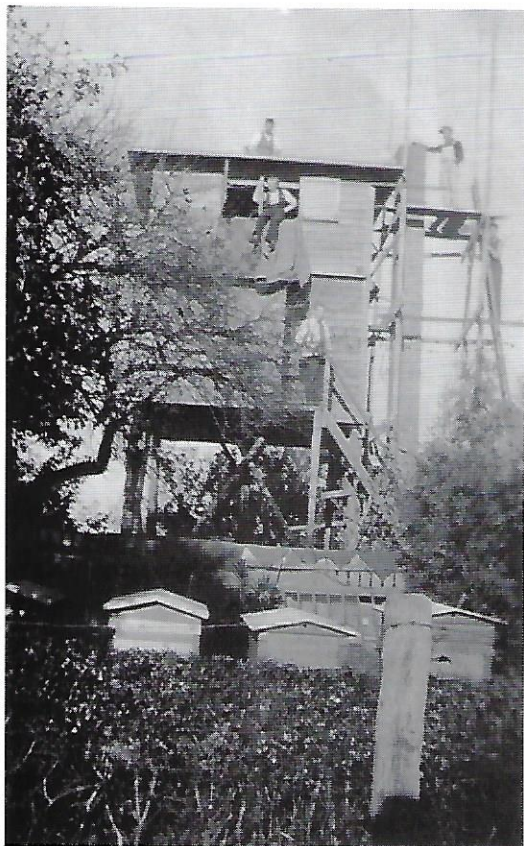
Skrædderen og hans skræddersvend Andersen laver sjov.

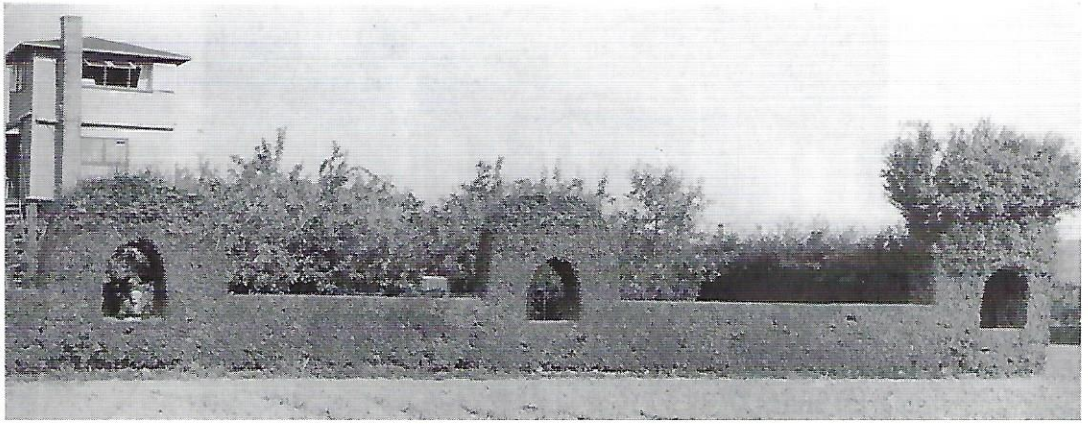

Min mormor fortæller: »I 1935 blev »Tårnet« bygget. Det var lidt af en sensation. Det var et hus på seks meter høje pæle i to etager. Der var værksted i den underste etage, og en hyggelig stue i den øverste. Fra »Tårnet« var der en skøn udsigt over Lunkebugten, den sydlige del af øen, Langeland, og i klart vejr kunne man se helt til Ærø«. I stuen stod den slagbænk, som min oldefar og hans søskende sov i som børn. Slagbænken står nu i min mors spisestue.

Billeder fra »Tårnets« tilblivelse.

For enden af havegangen var der klippet »et vindue« i hækken. Landskabet blev på den måde indrammet.

Nabokonerne Anna, Sidse, Laura, min oldemor og Lauras svigerdatter. Billedet er fra 1950-erne.

Oldefar og oldemor foran havelågen i 1960-erne.

Gården hos mine oldeforældre var meget frodig. Små borde lavet af møllesten på pæle var fyldt med krukker med sommerblomster, og en vildvin dækkede husmuren. Til venstre i billedet ses porten, som blev lukket og låst i middagsstunden, da ville min oldefar ikke forstyrres.